

RESSENYA: La imaginació sociològica

Capítols 1, 9 10 i apèndix.

En aquests capítols del llibre "*La imaginació sociològica*", C.W. Mills ens parla en general sobre l'esperança que ell disposa sobre les Ciències Socials. Mills espera que l'home adquireixi imaginació sociològica per tal d'arribar a comprendre el món. Més endavant utilitza els valors de la llibertat i la raó per dir-nos com és la realitat dins la qual vivim, i al capítol X fa referència a la intervenció del científic social en la política. Finalment, a l'apèndix ens intenta mostrar com practica el seu propi ofici, l'ofici "artesanal de l'intel·lectual".

Al primer capítol, Mills confia plenament en la funció de la *Imaginació sociològica*: és una qualitat d'esperit essencial per comprendre la realitat social i la realitat del mateix individu. És essencial, per exemple, per trobar la connexió entre els problemes personals i els col·lectius; l'exemple que posa l'autor sobre l'atur em sembla molt encertat (pàg.14) ja que ens fa veure que molt sovint els nostres problemes no són deguts només a un fracàs individual, sinó a les coses que fallen dins la nostra estructura. Però l'home viu absorbit dins els seus problemes personals i és incapaç de trobar-ne la dimensió col·lectiva (per això és tan important la ja esmentada imaginació sociològica).

Crec que Mills té raó respecte a això, perquè considero que no és bo per al desenvolupament de la societat que la gent no s'adoni realment del que passa, que cregui que el seu fracàs és només culpa seva i que no té res a veure amb l'estructura social en la qual viu.

La conseqüència de no aconseguir allò proposat anteriorment ens fa observar que "la nostra és una època de malestar i indiferència". De malestar, perquè l'individu no sap que estima uns valors però sent una amenaça; d'indiferència, perquè la societat en general no veu que hi ha uns valors essencials i que estan en perill.

No veiem que la nostra llibertat està cada vegada més limitada, i que pràcticament se'ns impedeix utilitzar la raó. Per explicar això Mills pregunta: "Hi haurà vida privada en un futur?". Jo crec que si les coses segueixen com fins ara, la vida privada desapareixerà perquè tot estarà programat; aquesta indiferència en general fa que no creiem que això pot passar, que pot arribar un moment en el qual tot, absolutament tot, ja estarà fet.

A continuació, Mills diu que el sociòleg ha de discutir allò que porta al malestar i la indiferència dels nostres dies. Personalment, crec que aquesta tasca no només l'han de dur a terme els sociòlegs; el que realment seria ideal és que tothom veiés això, o almenys la majoria de la població. També ens diu que la comunitat intel·lectual espera que els sociòlegs realitzin aquesta discussió; segons el meu parer, sembla que aquesta comunitat no vulgui enfrontar-se directament amb el problema, que prefereix que se n'encarreguin els altres. L'esperança última de Mills és que aquest malestar augmenti per tal de poder trobar-ne les causes i les possibles solucions; aquest plantejament em sembla una mica utòpic, però seria el millor que podria passar.

Ja al final del capítol, Mills critica les ciències físiques dient que ja no tenen tanta importància com abans i també alguns aspectes concrets de les ciències socials; així, per exemple, Mills s'oposa a la concepció de les ciències socials com a conjunt de tècniques burocràtiques. Després es refereix més concretament a la Sociologia, dient-nos que és una disciplina que s'ha convertit en el focus de reflexió de les ciències socials; Mills defensa la tradició sociològica, manifestant que és la que conté les millors formulacions de l'esperança de les ciències socials.

Crec que el capítol IX és força important i m'ha convençut la manera com l'ha plantejat, perquè Mills concentra el seu estudi en dos valors que actualment sembla que hagin desaparegut (raó i llibertat). Fa referència a la Història, i ens diu que l'home vol saber com s'està fent història dins la nostra època; el fet que aquesta es vagi construint ens ha mostrat que ideologies com el Socialisme o el Liberalisme han perdut

credibilitat.

Estic d'acord amb Mills quan diu que la racionalitat ni implica més llibertat, perquè nosaltres creiem que actuem racionalment, però aquesta racionalitat no és la nostra, ja ens l'han preestablert. Per tant, penso que si d'entrada no utilitzem la nostra pròpia raó, la nostra llibertat no s'aguanta per enlloc; per això les dues ideologies esmentades han perdut credibilitat, perquè ja ens han estat donades i no hem reflexionat ni hem discutit els aspectes que ens plantegen.. No hi pot haver llibertat si no som nosaltres els que reflexionem sobre els nostres propis problemes.

La funció de la raó humana és la de preocupar-se dels problemes; si aquesta raó no existeix, no pot existir la llibertat, ja que aquesta es basa en poder expressar, pensar i discutir-ho tot, i per això fa falta la raó. En definitiva, és com un cercle tancat: sense raó no hi ha llibertat, i viceversa.

Mills es recolza en el concepte d'*autoracionalització* proposat per Karl Mannheim; ens estem convertint en "robots alegres", ens adaptem a les normes que ja ens venen donades, i així creiem que actuem correctament. Tot això ens porta a un aspecte força greu: sense saber-ho estem destruint la raó, i sobretot la llibertat. D'altra banda, no és segur que l'home vulgui ser lliure; s'estalvia moltes coses adoptant la postura del robot feliç. Per què ha de lluitar si és més fàcil que t'ho donin tot fet?

Segons Mills, aquesta *alienació* de l'home té la culpa del malestar que experimentem; a partir d'aquí l'autor dóna molta importància a la Història. Si no hi penses, sembla que la Història simplement vagi passant, i no t'adones del que realment significa. Mills creu que s'haurien de canviar les estructures per tal de poder intervenir en el procés històric. La raó ens ha de permetre decidir el futur (sempre dins els límits històricament possibles), i aquest fet ens durà més endavant cap a la llibertat.

Al capítol X Mills utilitza una mica de tot això comentat fins ara per referir-se a un àmbit concret que és la política. Per poder discutir sobre aquest tema, el científic social ha de tenir molt clars els valors que regnen a la tradició de la societat occidental. Hi ha tres valors que són inherents a les ciències socials: el valor de la veritat, el del paper de la raó i el de la llibertat humana. Mills utilitza aquests valors ja comentats al capítol IX per dir-nos que el científic social és la persona més adequada per tractar la política, ja que posa la raó al servei de la comprensió dels fets humans.

Dels tres rols que ens proposa l'autor que pot adquirir el científic social com a home de raó (rei filòsof, conseller del rei i el de preservar la pròpia independència) crec que els dos últims són els més adequats. El conseller del rei, si manté la seva autonomia, pot exercir una funció molt important perquè tal com diu el concepte, podrà ajudar al rei en la seva funció de governant.

Ara bé, igual que Mills, considero que el millor seria la preservació de la independència, perquè significaria una llibertat absoluta que tothom es plantegés els seus problemes, que els intentés resoldre, que raonés sobre totes les qüestions que es plantegin en un moment o altre,... Però no crec que siguin només els científics socials els que hagin de dur a terme aquesta tasca, sinó que ho haurien de fer tots els membres de la societat en general.

Un cop plantejat això Mills diu que la Història es fa d'esquena als homes , perquè hi ha una minoria que és la que pren les decisions. Són les èlites les que decideixen en últim terme el que es farà. La burocràcia ho controla tot, i això fa que ens sigui impossible participar en la configuració de la Història. Segons Mills, aquesta es va fent però sense comptar amb nosaltres.

Estic d'acord amb en Mills respecte al fet que tota la nostra societat està controlada per la burocràcia, pels mitjans de comunicació, etc, però no crec que siguin només les èlites les que facin la Història, perquè nosaltres també hi contribuïm. Com?

–Mostrant la nostra indiferència, estem permetent que la burocràcia actui al seu aire; si no ho permetéssim, la història seria diferent. Això últim ens indica que efectivament estem participant en l'actual desenvolupament de la Història encara que no ens ho sembli.

Per Mills, el científic social ha d'intervenir en la política, i a partir d'aquí ens parla d'una colla de passos que ha de seguir. Per exemple, ha d'anar més enllà de la realitat que ens envolta; s'ha de dirigir a tots els tipus de gent que hi pugui haver a la societat. El que ha de fer principalment és fer veure a la societat què és el que està passant, i intentar donar-hi un perquè. Penso que és important la tasca de professor del científic social, ja que pot ajudar a adquirir la sensibilitat necessària per comprendre el món, i per tant és una feina que mereix gran admiració.

L'objectiu una mica utòpic (al meu parer) del científic social com a professor és el de formar persones *lliures i racionals*; en definitiva, el que ha de fer és traduir contínuament els problemes personals en col·lectius, per tal de poder arribar en algun moment a una societat realment democràtica, on els valors de la raó i la llibertat estiguin presents de forma indiscutible. com a conclusió d'això, tal com diu C W Mills, el rol polític de la ciència social està en relació amb el grau de predomini de la democràcia.

Si la gent normal i corrent no pot realitzar tot això que estic comentant, ens haurem de conformar amb una minoria que si que està capacitada per portar-ho a terme (seria massa utòpic pensar que a la llarga tota la població estarà formada per científics socials).

L'última qüestió important que planteja en Mills és, per a mi, decisiva: I quina mena de probabilitats tenim de reeixir?. Ell creu que s'ha de fomentar la polèmica; d'entrada sembla que això donaria lloc al caos, però és una de les úniques formes de desemascarar la realitat i d'intentar definir-la d'una manera adequada i col·lectivament significativa. Mills es mostra pessimista, però diu que si el científic no pot salvar el món, almenys que ho intenti; si pot conscienciar la població per tal que comenci a descobrir que els problemes col·lectius estan relacionats amb els personals, ja haurem fet un pas endavant.

Després d'haver fet aquest resum i d'haver expressat algunes opinions, he de dir que jo també veig molt difícil que es pugui aconseguir tot els que aquest científic ens proposa; el primer que em ve al cap és : si només els científics socials estan capacitats per intentar ajudar al món, no crec que una minoria pugui arreglar el problema que pateix tothom en general. Però, és clar, els mitjans de comunicació també són una minoria i ens estan manipulant constantment (independentment del fet que nosaltres en certa manera ho permetem). Per tant, més impossible arribar a una conclusió definida, però com que penso que puc donar la meua opinió crec que la solució ideal seria que tots fóssim d'alguna manera científics socials, que aconseguíssim connectar els problemes personals amb les deficiències de l'estructura i que arribéssim en un futur a viure en una societat lliure i democràtica on la raó seria el valor fonamental.

A l'Apèndix del llibre(que formaria un segon bloc del document), Mills ens intenta explicar com porta a terme el seu ofici, l'ofici del científic social. Primer ens diu que els pensadors no separen la vida de la seva feina, i critica les persones que si que ho fan. jo crec que hi ha determinats moments en els quals fa falta oblidar les obligacions de l'ofici, i dissociar-la una mica de la nostra vida quotidiana. Penso que ha de ser esgotant analitzar i interpretar la vida contínuament, analitzar totes les nostres experiències,...

Mills, per tal d'aconseguir ordenar aquestes experiències proposa l'el·laboració d'un fitxer; és un fitxer que combina l'experiència personal i les activitats professionals. Està encarat a associar idees amb projectes, amb reflexions personals, etc. Respecte a això si que considero que la idea del fitxer és molt interessant, ja que et permet anotar les coses que et vénen al cap, fins i tot en els moments més inesperats (quan escoltes una conversa al tren, o una paraula que et suggereixi quelcom,...). També comparteixo la opinió d'en Mills quan diu que amb l'el·laboració d'aquestes fitxes ja hi ha producció intel·lectual.

Quan va fer el seu estudi sobre les èlites, Mills va utilitzar les seves observacions i experiències. Per a mi és

essencial experimentar allò que s'està estudiant, perquè com que hi estàs submergit ho pots veure d'una manera més concreta; en aquest aspecte sí que és important que hi hagi l'associació de la qual es parla al principi del capítol. A la pàgina 248 ens posa un exemple de les notes prèvies que va prendre sobre Mosca (referent al tema de les èlites). Trobo que aquest exemple denota la capacitat d'anàlisi d'en Mills i a mi em podrà ser molt útil a l'hora de fer un estudi. Les teories dels altres ens serveixen per anar contrastant opinions i ens ajuden a fer el nostre propi projecte.

A partir de cert moment ja no s'han de cercar més explicacions teòriques i ens hem de centrar en l'experiència. Però aquesta experiència ha de ser significativa per a les construccions teòriques (aquest punt també cal tenir-lo molt en compte a l'hora del meu estudi). Més endavant Mills introdueix de nou el concepte d'imaginació sociològica; tenim, per tant, un punt important de connexió entre els dos blocs del document. En aquest cas ens serveix per anar el·laborant una unió global de la societat i dels elements que la integren; la imaginació sociològica distingeix el científic social del simple tècnic, i és necessària en general per fer un bon estudi.

Tal i com diu l'autor, tots ens hauríem d'aferrar a les nostres idees precisament perquè són nostres (no afegeixo res sobre aquest punt perquè hi estic totalment d'acord). Tot seguit ens dóna una sèrie de consells per aconseguir estimular la imaginació sociològica; en tot moment ens diu que no fem cas d'allò que ja està determinat (classificacions, idees concretes...) i que estudiem molts punts de vista diferents. Hem de comparar, contraposar, discutir tot allò que se'ns presenta.

A partir d'aquí ens parla sobre l'art de fer un llibre, donant-nos una sèrie de pautes i consells que ens porten ja al final del document. És important tenir clar el tema i la matèria que s'ha de tractar i s'ha d'escriure d'una manera que tothom ens pugui entendre. Comparteixo aquesta visió perquè a vegades intentes llegir un llibre, però està tan carregat de paraules tècniques i de frases enrevessades (que potser no són necessàries) que molt sovint provoquen que se't treguin les ganes de continuar llegint.

Per concloure, Mills diu que sempre escriurem sobre la diversitat humana i a continuació proposa recomanacions i advertències. Per acabar, m'agradaria destacar les que per a mi han estat més significatives:

Hem de fugir de la xerrameca, hem d'aprofundir en els petits detalls i finalment hem de rebutjar la tecnocràcia il·liberal del tarannà burocràtic i la tecnocràcia liberal del camp que pugui.

Com a conclusió final de la meua ressenya, he de dir que el primer bloc que he comentat (capítols 1, 9 i 10) m'ha servit per adonar-me del que passa en la nostra societat. No m'ho havia plantejat mai, perquè podríem dir que formo part (de moment) de la societat plena de robots alegres, i jo mateixa en sóc un. Però sembla mentida la quantitat de coses que ens semblen tan fantàstiques i que un cop llegit el document s'han esfondrat d'una manera estrepitosa. Per exemple, la meua visió de la llibertat ha canviat totalment: crec que actualment ningú pot dir: Sóc totalment lliure, perquè molta gent es pensa que ésser lliure és sinònim de fer el que hom vol, però això no és així. I com aquest, hi ha altres exemples que també m'han fet canviar d'opinió.

Una feblesa que he trobat ha estat que Mills parla molt dels científics socials i de la seva missió, però no de les coses que podria fer la gent *normal i corrent* sense l'ajuda d'aquests científics. Per tant, si el tingués ara mateix al meu davant m'agradaria preguntar-li què és el que pot fer aquest tipus de persona pel sot fet d'esdevenir simplement un ésser humà.

Respecte al segon bloc (Apèndix) em sembla molt bé tot el que ens ha proposat el científic C.W. Mills, però considero que demana moltes coses que no són gens fàcils d'assolir, i que aquest procés d'aprenentatge pot durar molts anys. Crec que un estudiant com jo sempre oblidarà alguna cosa, o no acabarà d'entendre'n una altra. Això no vol dir, però, que no trobi correcta el que planteja, sinó més aviat el contrari. He vist en ell una força de voluntat impressionant per tal que arribem algun dia a ésser bons *artisans*.